

Jan Kochel¹

„MŁODZI NA PROGU” – PROPOZYCJA KERYGMATYCZNO-MISTAGOGICZNEGO PRZYGOTOWANIA DO SAKRAMENTU BIERZMOWANIA

Wstęp

Sakrament bierzmowania jest jednym z sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego. Z tego powodu przygotowanie do bierzmowania powinno uwzględniać jedność z sakramentami chrztu i Eucharystii² (por. KKK, 1285). „Jedność trzech sakramentów inicjacji winna znaleźć swoje pełniejsze odbicie w formacji wiernych i w duszpasterstwie sakramentalnym. Sam chrzest nie jest pełnym wtajemniczeniem, a samo bierzmowanie – sakramentem dojrzałości chrześcijańskiej. Sprawia to dopiero uczestnictwo sakramentalne w Eucharystii”³. Przez pojęcie katechezy *inicjacyjnej* (wtajemniczającej) rozumiemy więc różne formy katechizacji zmierzającej do przygotowania już ochrzczonych chrześcijan do przyjęcia pozostałych sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego – Eucharystii (i prowadzącego doń sakramentu pokuty i pojednania) i bierzmowania oraz osiągnięcia takiego poziomu świadomości i doświadczenia pozwalającego jak najobficiej korzystać z całego duchowego bogactwa wynikającego z sakramentów wtajemniczenia. Chodzi więc nie tylko o sam proces przygotowania do przyjęcia sakramentów, ale o nabycie przekonania o prawdziwości otrzymanego pouczenia oraz rozwój życia religijnego i dojrzałość wiary (por. Łk 1,1–4; 2 P 1,5–11). *Dyrektorium ogólne o katechizacji*⁴, podążając za adhortacją apostolską *O katechizacji w naszych czasach*⁵, wskazuje na katechezę jako istotny „moment” procesu ewangelizacji. Katecheza daje

¹ Ks. prof. dr hab. Jan Kochel, kapłan diecezji gliwickiej, kierownik Katedry Antropologii i Teologii Rodziny Uniwersytetu Opolskiego, rzeczoznawca ds. oceny programów i materiałów katechetycznych przy Komisji Wychowania Katolickiego Episkopatu Polski. Adres do korespondencji: 44-122 Gliwice, ul. Kilińskiego 2; e-mail: jkochel@uni.opole.pl.

² *Katechizm Kościoła katolickiego* (Poznań: Pallottinum, 1994) (dalej KKK).

³ Helmut Jan Sobeczko, „Odnowa duszpasterstwa sakramentalnego w oparciu o obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych”, w: *Servitium liturgiae. Wybór artykułów*, red. Erwin Mateja, Rudolf Pierskała, Marcin Worbs. Opolska Biblioteka Teologiczna OBT 70 (Opole, 2004), 507.

⁴ Kongregacja ds. Duchowieństwa. *Dyrektorium ogólne o katechizacji* (Poznań: Pallottinum, 2002) (dalej DOK).

⁵ Jan Paweł II, „Adhortacja apostolska o katechizacji w naszych czasach «Catechesi tradendae» do biskupów, kapłanów i wiernych całego Kościoła katolickiego” (dalej CT), dostęp 9.01.2017, http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/adhortacje/catechesi.html.

podstawy pod budowę wiary, realizując w różnych formach funkcję wtajemniczącą posługi słowa (DOK, 63–69; por. CT, 18–20). Katecheza, pozostając zaś w służbie wtajemniczenia chrześcijańskiego, posiada trzy charakterystyczne cechy: 1) jest „organiczną i systematyczną formacją wiary”; 2) czymś więcej niż nauczaniem; „jest ona pogłębieniem całego życia chrześcijańskiego, które pomaga w autentycznym pójściu za Chrystusem, skoncentrowanym na Jego Osobie, chodzi więc o wychowanie do poznania i życia wiarą w taki sposób, by cały człowiek w swoich najgłębszych doświadczeniach czuł się ożywiony przez słowo Boże”; 3) to „formacja podstawowa, istotna, skoncentrowana na tym, co stanowi ośrodek doświadczenia chrześcijańskiego, na najbardziej fundamentalnych pewnikach wiary i na najbardziej podstawowych wartościach ewangelicznych (kerygmacie)” (DOK, 67). Właśnie takie cechy posiada program *Młodzi na progu* jako materiał do pracy z młodzieżą przygotowującą się do bierzmowania przy parafii. To oryginalna próba odpowiedzi na pytanie: Jak pomóc bierzmowanym nie tyle „uroczyście pożegnać się z Kościołem”, co pomóc im „pozostać w Kościele” i „być Kościołem”?

1. Geneza, założenia i cele programu

Program *Młodzi na progu* (MNP) powstał w ramach Szkoły Nowej Ewangelizacji (SNE) Jezusa Zmartwychwstałego Diecezji Gliwickiej. Chociaż geneza jest wcześniejsza, bowiem program „powstał na podstawie doświadczeń z lat 1994–2004. Pierwsze próby oparte były na doświadczeniach Ruchu Światło-Życie i dotyczyły VIII klasy szkoły podstawowej, końcowe zaś zostały wzbogacone metodami zaczerpniętymi ze Szkoły Nowej Ewangelizacji. Zaczęło się od wyjazdowych rekolekcji przeżyciowych, proponowanych młodemu przed przystąpieniem do sakramentu bierzmowania. Później opracowana została metoda zastosowana w systematycznej pracy w małych grupach przy parafii” – wyznał jeden z autorów⁶. Celem programu jest stworzenie środowiska wiary dla młodych oraz doprowadzenie ich do świadomej decyzji wiary. Spotkania są ukierunkowane na budowanie szczerych więzi uczestników z prowadzącymi oraz między sobą, a przez to otwarcie się na przekaz Ewangelii. Prowadzenie spotkań należy do zespołu złożonego z kapłana – odpowiedzialnego oraz grupy animatorów świeckich. Ich obecność jest kluczowa, ponieważ konkretne świadectwo z życia animatora staje się często początkiem przemiany uczestnika. Program funkcjonuje z powodzeniem w kilku diecezjach

⁶ Artur Sepioło, „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, *Homo Dei* 84, 2 (2015): 43; Artur Sepioło, Janusz Kasperczyk, „Młodzi na Progu, program do pracy z młodzieżą przygotowującą się do Bierzmowania”, dostęp 22.09.2016, <http://ne.kuria.gliwice.pl/mlodzi-na-progu>.

polskich⁷. Materiał ma charakter kerygmaticzno-mistagogiczny i oparty jest na trzech rodzajach aktywności:

- a) prezentacja tematu – spotkanie ogólne z młodzieżą przeznaczone dla wszystkich uczestników i prowadzących (część A)⁸;
- b) rozszerzenie i zastosowanie prezentowanego tematu w życiu – spotkanie w małych grupach wraz z animatorem (część B)⁹;
- c) kontynuacja tematu w oparciu o słowo Boże i modlitwę – Minuty przed Bogiem jako samodzielna praca uczestnika przeznaczona na każdy dzień tygodnia (część C)¹⁰.

Osobnym elementem są spotkania dla rodziców, których celem są nie tylko sprawy organizacyjne i informacyjne, ale przede wszystkim formacyjne (4 spotkania tematyczne) oraz wskazania duszpasterskie: przygotowanie bezpośrednio, przyjęcie sakramentu bierzmowania oraz świętowanie po przyjęciu sakramentu.

Praca z młodzieżą i przygotowanie do przyjęcia sakramentu bierzmowania w ramach programu MNP ma swoją strukturę (plan): spotkanie 0: wstępne (konieczne, gdy przygotowanie trwa rok); blok 1: spotkania 1–10 – miłość Boża, kerygmat; blok 2: spotkania 11–13 – Osoba Ducha Świętego; blok 3: spotkania 14–18 – przyjaźń z Jezusem; blok 4: spotkanie 19–21 – Eucharystia¹¹. Autorzy określają również cele poszczególnych etapów programu:

- a) celem pierwszego bloku jest wzbudzenie w uczestnikach pragnienia głębszego spotkania z Bogiem oraz danie doświadczenia Bożej miłości;
- b) celem drugiego jest ukazanie Ducha Świętego jako osoby oraz przybliżenie sposobu Jego działania, korekta fałszywych pojęć oraz wzbudzenie pragnienia przyjęcia Ducha Świętego w sakramencie bierzmowania;
- c) celem trzeciego jest pomoc w zaprzyjaźnieniu się uczestników z Jezusem, ukazane zostają różne aspekty tej relacji, zaś uczestnicy mają podjąć decyzję budowania jej na co dzień;
- d) celem czwartego jest doprowadzenie do głębszego uczestnictwa w liturgii oraz zachęta do dalszego zaangażowania w życiu Kościoła¹².

Dla jasności osiągnięcia celów cały program podzielony został na dwa etapy przed i po bierzmowaniu.

⁷ W krótkim czasie niemal wyłącznie z uczestników programu *Młodzi na progu* powstała np. przy parafii św. Anny wspólnota młodzieżowa, która bierze czynny udział w ewangelizacji młodych w parafii i szkołach. Obecnie program realizowany jest w ok. 30 parafiach diecezji gliwickiej oraz w wybranych parafiach diecezji częstochowskiej, opolskiej, poznańskiej, tarnowskiej. Warto zwrócić uwagę na dwie prace doktorskie podejmujące badania nad katechezą inicjacyjną młodzieży i uwzględniające program MNP; Agnieszka Szkatuła, *Katecheza inicjacyjna w gimnazjum. Studium teoretyczno-empiryczne* (Opole, 2012), 112–115 (mps, Archiwum Biblioteki Uniwersytetu Opolskiego); Joanna Borowicz, *Przygotowanie bezpośrednio młodzieży w Polsce do sakramentu bierzmowania. Stan aktualny i perspektywy rozwoju* (Lublin, 2016), 200–203 (mps, Archiwum Biblioteki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II).

⁸ Artur Sepiolo, Janusz Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały do pracy z młodzieżą przy parafii. Przygotowanie do bierzmowania* (Gliwice, 2010).

⁹ Sepiolo, Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały dla animatorów*.

¹⁰ Artur Sepiolo, Janusz Kasperczyk, *Twoje codzienne „Minuty przed Bogiem”. Ćwiczenia* (Gliwice, 2010).

¹¹ Sepiolo, Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały dla animatorów*, 11.

¹² Sepiolo, Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały dla animatorów*, 11.

Przed:

- a) blok jesienny – jest to 9 spotkań w małej grupie, które pod okiem księdza prowadzą animatorzy, oraz wyjazdowe, trzydniowe rekolekcje w listopadzie lub grudniu;
- b) blok wiosenny – stanowią go 4 spotkania w małej grupie oraz bezpośrednie przygotowanie do ceremonii sakramentu.

Po:

- a) cykl siedmiu spotkań przed wakacjami i wyjazd na rekolekcje wakacyjne;
- b) kontynuacja w grupie młodzieżowej. Po rozpoczęciu roku szkolnego w nowej szkole młodzi zapraszani są na spotkania grupy młodzieżowej, dla rozpoczynających naukę w liceum zostają zaplanowane Rekolekcje Królestwa. Całość dostępna jest na warsztatach, które SNE w Gliwicach prowadzi na potrzeby konkretnych parafii i wspólnot¹³.

Nowa propozycja realizuje podstawowe cele programowe, czyli doprowadzenie kandydata do „głębszego zjednoczenia z Chrystusem, do większej zażyłości z Duchem Świętym, Jego działaniami, darami, natchnieniami, aby (...) lepiej podjąć apostolską odpowiedzialność” (KKK, 1309). Celem przygotowania jest także wychowanie do „przynależności do Kościoła Jezusa Chrystusa, zarówno do Kościoła powszechnego, jak i wspólnoty parafialnej” (KKK, 1309).

Przy czym godne uwagi jest zastrzeżenie, że „my nie przygotowujemy do bierzmowania, my pracujemy z młodzieżą. Pierwszoplanowym celem nie jest więc podstawienie ugrzecznionej młodzieży pod rękę księdza biskupa, ale zbudowanie środowiska wiary. Bierzmowanie jest oczywiście ważnym wydarzeniem na drodze dojrzewania młodego człowieka, ale nie stanowi kulminacji, po której następuje odprężenie i wypoczynek. Jest «obozem pośrednim» (używając języka alpinistów), z którego dopiero następuje atak na szczyt. I jako cel pośredni stanowi trampolinę do dalszych zadań”¹⁴.

W realizacji ambitnego założenia budowania środowiska wiary, w którym młodzi rozwijają się duchowo, istotną rolę powinna pełnić sama młodzież. To młodzi winni być coraz bardziej aktywni, zgodnie z postulatem papieża Pawła VI, żeby „sami młodzi, należycie uformowani w wierze i modlitwie, stawali się coraz bardziej apostołami swoich rówieśników” (EN, 72)¹⁵. Podstawowym środowiskiem wiary jest parafia. Dzisiaj potrzeba jednak pomóc im odkryć na nowo parafię jako „dom rodzinny, braterski”, szukający młodych oraz pierwsze „laboratorium wiary i życia Kościoła”¹⁶. Mając na uwadze powyższy cel główny, można wyznaczyć cele pośrednie:

- utworzenie zespołu prowadzącego, składającego się z księdza, animatorów oraz kontrolującego całość lidera świeckiego;

¹³ Sepiolo, Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały dla animatorów*, 9–10.

¹⁴ Sepiolo, „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, 45.

¹⁵ Paweł VI, *Adhortacja apostolska „O ewangelizacji w świecie współczesnym «Evangelii nuntiandi»* (Warszawa, 1986) (dalej EN).

¹⁶ Tadeusz Panuś, „Młodzież nadzieją Kościoła! A czy Kościół jest nadzieją młodzieży?”, w: *Troska Kościoła o współczesną polską młodzież. Zarys problematyki*, red. Andrzej Offmański. Studia i rozprawy 17 (Szczecin, 2008), 87–107; Tadeusz Panuś, „Parafia uprzywilejowanym miejscem dla katechezy przygotowującej do sakramentu dojrzałości chrześcijańskiej. Doświadczenia krakowskie”, w: *Dzisiejszy bierzmowany. Problemy i wyzwania*, red. Józef Stala (Kielce, 2005), 257–293; Paweł Mąkosa, *Katecheza młodzieży gimnazjalnej w Polsce. Stan aktualny i perspektywy rozwoju* (Lublin, 2009), 319–371.

- włączenie do współpracy wszystkich podmiotów: rodziców, szkołę, parafię, zespół prowadzący oraz oczywiście młodzież;
- zorganizowanie wyjazdu rekolekcyjnego przed bierzmowaniem oraz po nim;
- stworzenie w parafii optymalnych warunków do pracy w małych grupach w ciągu roku szkolnego¹⁷.

Program MNP jest szansą ożywienia związków młodzieży z parafią i podjęcia dalszej formacji w ramach grup, stowarzyszeń i ruchów katolickich. W czasie pierwszych spotkań uczestnicy stają przed decyzją podjęcia wysiłku bezpośredniego przygotowania do bierzmowania oraz podejmują tematy czterech praw duchowego życia¹⁸; dalsze tematy to: modlitwa, przynależność do Kościoła, Eucharystia, świadectwo, słowo Boże w naszym życiu, działanie Ducha Świętego¹⁹. Na każdym spotkaniu uczestnik otrzymuje kilka fragmentów Bożego słowa. W domu ma za zadanie spędzić kilka minut, by przeczytać krótką wiadomość ze świadomością, że Bóg chce z nim rozmawiać, nawet gdy się wydaje, że nie ma o czym czy też nie ma sensu²⁰.

Spotkania z rodzicami mają uzmysłwić, jaka jest ich rola w wychowaniu religijnym dzieci poprzez pokazanie, jacy są młodzi, podkreślając jednocześnie, że „wszyscy potrzebujemy wzrostu w Duchu Świętym w jego darach i charyzmatkach dla Kościoła”²¹.

Składają się na nie cztery tematy:

- a) udział rodziców w miłości Bożej,
- b) wychowanie nowego pokolenia,
- c) młodzi – kim są?
- d) Duch Święty.

Ukoronowaniem jest zaproszenie rodziców do udziału w odpowiednim dla nich kursie, np. *Nowe Życie*²². Ostatnia część materiałów zawiera konkretne wskazania duszpasterskie: plan prób i ćwiczeń liturgicznych, funkcje liturgiczne, instrukcję biskupa gliwickiego *Przyjęcie sakramentu bierzmowania* oraz program *Świętowania po przyjęciu sakramentu*²³.

Wartym podkreślenia elementem tego programu jest moment podjęcia decyzji przez kandydatów do bierzmowania²⁴. Mają oni uświadomić sobie, że podejmują pewną drogę, wysiłek zmierzający do obranego celu i że będzie się to wiązało z pewnymi wyrzecz-

¹⁷ Sepioło, „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, 45.

¹⁸ Sepioło, Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały dla animatorów*, 17–54.

¹⁹ Sepioło, Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały dla animatorów*, 55–84.

²⁰ Sepioło, Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały dla animatorów*, 27.

²¹ Sepioło, Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały dla animatorów*, 113.

²² Kurs *Nowe Życie* jest częścią programu międzynarodowej sieci Szkół Nowej Ewangelizacji. Adresowany jest zarówno do osób, które chcą doświadczyć miłości Boga, jak i do tych, które nie wierzą, że jest to w ogóle możliwe; coraz częściej jest też „miejscem” reewangelizacji małżonków, którzy doświadczają kryzysu i skutków ogólnoświatowej „wojny usiłującej zniszczyć małżeństwo” (Franciszek – Gruzja, 1.10.2016); J.H. Prado Flores, *Jak ewangelizować ochrzczonych?*, tłum. K. Skorupski (Łódź, 1993); J.H. Prado Flores, *Nowe Życie* (Stryszawa, 2010).

²³ Sepioło, Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały dla animatorów*, 139–148.

²⁴ Kandydat podpisuje następującą pisemną deklarację: *Ja postanawiam i zobowiązuję się szczerze i systematycznie przygotowywać się do przyjęcia sakramentu bierzmowania [data i podpis];* Sepioło, Kasperczyk, *Twoje codzienne „Minuty przed Bogiem”*, 1.

niami, wymaganiami i nawracaniem się. Ten moment deklaracji pisemnej w notatniku uczestnika staje się dla niego pewnym punktem odniesienia, zobowiązaniem.

2. Rola odpowiedzialnego (lidera) oraz animatora małych grup

Do niedawna powszechne było przekonanie, że przygotowanie do bierzmowania jest sprawą tylko księży. Na ich barkach spoczywał ciężar nauczania, wychowania i inicjacji sakramentalnej. Od pewnego czasu konieczne okazało się zaangażowanie świeckich katechetów, animatorów grup, ruchów i stowarzyszeń katolickich. Zwykle sięga się po animatorów Ruchu Światło-Życie, Odnowy w Duchu Świętym, Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, a w przypadku programu MNP liderów Szkół Nowej Ewangelizacji²⁵. „Ważny jest tu proces szkoleniowy polegający na wprowadzeniu w specyfikę programu – zauważa ks. Sepioło. – Chodzi o mentalność i duchowość, które mają inspirować zespół prowadzący (...). Proponujemy więc odwiedziny w parafii już wdrażającej program, a przede wszystkim uczestnictwo w Rekolekcjach Spotkania w funkcji pomocniczej kadry animatorskiej. Zyskuje się w ten sposób wejście w doświadczenie, poznanie mentalności, naukę współdziałania w zespole, dodatkowe przeszkolenie w ramach podsumowań, możliwość uzyskania odpowiedzi na pytania rodzące się na bieżąco”²⁶.

Specyfiką programu jest realne zaangażowanie księży, animatorów i samych młodych. Rolą osoby odpowiedzialnej za wdrożenie programu w życie (osoby świeckiej lub duchownej – lidera) jest czuwanie nad całością programu, w czym powinien być pomocny podręcznik oraz szkolenie nowych animatorów i koordynowanie pracy całego zespołu. Odpowiedzialny musi mieć „ogład na całość”, znać program zarówno co do treści, jak i co do ducha, w którym ma być zrealizowany. Jednak od literalnego trzymania się konceptu ważniejsze jest doprowadzenie do doświadczenia Boga i osobiste świadectwo osoby odpowiedzialnej: „Treść spotkań jest przemyślanym i przemodelowanym systemem, który wielokrotnie już «zadziałał»” – przekonują autorzy programu²⁷. Odpowiedzialność, którą przejmuje lider, jest dwupoziomowa:

- pierwszy poziom to dbałość o wdrożenie części A, czyli spotkań ogólnych oraz części D, czyli spotkań formacyjno-ewangelizacyjnych dla rodziców;
- drugi poziom to dbałość o formację i wzrost animatorów stanowiących grupę współpracowników.

Zadaniem osoby odpowiedzialnej jest stworzenie animatorskiego zespołu realizującego program poprzez dwa spotkania:

- a) szkoleniowe – mające na celu zapoznanie animatorów z treścią poszczególnych spotkań, a także prześledzenie poszczególnych metod używanych w spotkaniach;
- b) podsumowujące – pozwalające zweryfikować wchodzenie poszczególnych uczestników w realizację programu²⁸.

²⁵ Raz do roku, w trzecią sobotę września, proponowane są warsztaty przygotowujące do prowadzenia programu MNP w parafii.

²⁶ Sepioło, „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, 46.

²⁷ Sepioło, Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały dla animatorów*, 12.

²⁸ Sepioło, Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały dla animatorów*, 12.

Jaka jest rola animatora? Znane są ogólne cele, funkcje i styl działania animatora małych grup²⁹. W przypadku programu MNP rolą animatora jest „wprowadzenie uczestnika spotkania w doświadczenie Boga, który bezgranicznie miłuje, który przebacza, który zbawia, z którym można rozmawiać, który mówi do człowieka, który jest obecny w Eucharystii i który daje nam Ducha Świętego. Ważne jest więc osobiste doświadczenie Boga. Na młodych bardziej od słów oddziaływać będzie przekonanie i pewność, z jaką animator podchodzi do tematu. Świadection jest więc w czasie spotkań czynnikiem decydującym (por. 1 Kor 14,10–12; EN, 41)”³⁰. Rola animatora, często niewiele starszego od uczestników, ma przede wszystkim charakter motywacyjny. Animator świadczy, że można żyć po chrześcijańsku przez:

- pokazywanie, jak radzić sobie w poszczególnych dziedzinach życia,
- nawiązanie relacji z uczestnikami,
- słuchanie młodych i zrozumienie ich problemów,
- pomoc w wyborze – w decyzjach,
- pokazywanie swoich słabości i walki z nimi,
- wspólną modlitwę³¹.

„Z czasem uczestnicy programu – przekonuje ks. Sepioło – sami stają się nowym, bardziej aktywnym zapleczem do zbudowania kadry animatorów i liderów MNP. Ważne, by prowadzący byli w przeważającej części ludźmi młodymi, ale równocześnie mającymi doświadczenie Boga w swoim życiu oraz podejmującymi bez lęku działania z młodzieżą i dla młodzieży”³².

Warto w tym miejscu przywołać świadectwo uczestnika programu MNP, który stał się później animatorem i liderem: „Moja przygoda z «Młodymi na progu» rozpoczęła się ponad 10 lat temu. Przez siedem lat byłem najpierw członkiem zespołu, a potem osobą koordynującą i prowadzącą ten program. Najważniejszym atutem programu jest zdecydowany nacisk na stworzenie warunków, które młodym ludziom pozwolą na otwarcie się i zawiązanie relacji najpierw z prowadzącymi i rówieśnikami, a później również z Bogiem. I to tę relację oraz to, że jest to osobisty wybór młodych, wskazałbym jako główny atut programu. Zajęcia nie odbywają się «z ambony», ale są okazją do zadawania pytań, wyrażania wątpliwości, przełamywania barier i uprzedzeń wobec Kościoła. Dla mnie osobiście każdy rok przeżyty w tym programie był przełomowy, świeży i inny niż poprzednie. Również moja wiara i relacja z Bogiem nabierała kształtu i intymności. Moje życie zostało w dużej mierze ukształtowane przez program «Młodzi na progu», i każdemu polecam tego typu inicjatywę – zarówno jako prowadzącego, jak i uczestnika” (Przemek Blicharski, 29 lat, menadżer w spółce z branży IT)³³.

²⁹ Michał Kaszowski, *Poradnik animatora. Podstawy chrześcijańskiej formacji* (Katowice, 1990); Klaus W. Vopel, *Poradnik dla prowadzących grupy*, tłum. M. Jałowiec (Kielce, 2003); Tomasz Ożóg, „Animator”, w: *Leksykon teologii pastoralnej*, red. Ryszard Kamiński (Lublin, 2006), 44–46; Steve Gladen, *Małe grupy świadome celu. Jak tworzyć zdrowe wspólnoty?*, tłum. Anna Krupa (Gubin, 2016).

³⁰ Sepioło, Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały dla animatorów*, 12.

³¹ Sepioło, Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały dla animatorów*, 13.

³² Sepioło, „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, 46.

³³ Sepioło, „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, 47.

3. Metoda i środki wyrazu

Program MNP odwołuje się do doświadczeń metodycznych wykorzystywanych w nowych ruchach eklesjalnych. Ma jednak swą własną specyfikę, którą autorzy wyrażają w kilku punktach:

- 1) **Odwołujemy się do tradycji Kościoła zawartej w katechumenacie.** „Program zawiera elementy inicjacji duchowej. Chcemy doprowadzić do doświadczenia Boga poprzez wprowadzenie w modlitwę osobistą, «wewnętrzne poruszenie serca», lekturę Pisma Świętego, znaki liturgiczne, modlitwę wstawienniczą, natchnienia Ducha Świętego, podstawowe zrozumienie prawd wiary, relacje w małej grupie, życie Kościoła jako wspólnoty”³⁴.
- 2) **Wykorzystujemy dynamikę małej grupy.** „Cotygodniowe spotkania w małej grupie dają doświadczenie wzrostu i rozwoju. W atmosferze luźniejszej niż atmosferze klasy można porozmawiać o sobie i aktualnie przeżywanych problemach. Mała grupa stwarza także przestrzeń bezpieczeństwa, umożliwia budowanie bliższych relacji, czyli więzi. Animator stanowi ważny punkt odniesienia. Jest łącznikiem pomiędzy nauką Kościoła a praktyką życia młodych, pomiędzy parafią a klasą, pomiędzy dorosłymi a rówieśnikami, pomiędzy odpowiedzialnością a beztrąską, pomiędzy dyscypliną a swobodą, planem a spontanicznością. Młodzi oddziałują wzajemnie na siebie, dlatego każde nowe doświadczenie poszczególnych członków grupy dobrze wykorzystywane przez animatora może się stać miejscem ewangelizacji pozostałych”³⁵.
- 3) **Stosujemy metody aktywnego uczestnictwa.** „Nie traktujemy uczestników jako uczniów, którzy siedząc w szkolnych ławkach, mają zapamiętać podany na wykładzie materiał. Na ile to tylko możliwe, stosujemy dobrze znane w pedagogice metody aktywizujące. Zachęcamy uczestników do ruchu i śpiewu. Oni sami są twórcami wielu elementów programu. Ich zaangażowanie i wkład własny są tak bardzo wpisane w całość, że bez nich programu zrealizować nie można”³⁶.
- 4) **Animator jest świadkiem Bożego życia i działania.** „Jego świadectwo – zarówno w słowach, jak i w postawie – jest narzędziem, za pomocą którego Bóg budzi duchowe pragnienia w uczestnikach grupy i udziela rzeczywistości «z innego świata». Przez proste słowa animatora, potwierdzone stylem życia w codzienności, Bóg «włamuje się» do serca, często zbuntowanej, młodzieży”³⁷.
- 5) **Niesiemy przesłanie.** „W tym przesłaniu nie chodzi o skupienie się na brakach młodego człowieka. Nie pozwalamy, aby tak liczne czasem wady zatrzymywały nasz wzrok i zniechęcały nas. Patrzymy na możliwości młodych, a ściślej: widzimy, jakie miejsce w wierze Bóg im wyznaczył. Chodzi o prezentację propozycji na tyle atrakcyjnej, by była pociągająca, i na tyle dostępnej, by była zachęcająca. Budzenie tęsknoty i zachęta do pracy stymulują aktywne włączenie się uczestników programu”³⁸.

³⁴ Sepiolo, „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, 48–50.

³⁵ Sepiolo, „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, 48–50.

³⁶ Sepiolo, „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, 48–50.

³⁷ Sepiolo, „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, 48–50.

³⁸ Sepiolo, „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, 48–50.

- 6) **Działamy w wierze.** „Nigdy jeszcze nie było grupy, która od razu i z pełną akceptacją słuchałaby naszych słów i żywiłowo wchodziła w proponowane zajęcia. Za każdym razem głoszący (i cały stojący za nim zespół) modlitwą i wiarą musi przełamywać mur obojętności, złych doświadczeń, uprzedzeń, fałszywych wyobrażeń i sceptycyzmu. My wiemy, że to «domki z kart», ale umyślnie poustawiane w sercu i groźne. Potrzebny jest podmuch Ducha Świętego, i my go swym działaniem z wiarą wywołujemy. Nadzieja na ten podmuch nigdy nie zawiodła, ponieważ miłość Boża rozlana jest w naszych sercach właśnie przez Ducha Świętego (por. Rz 5, 5)»³⁹.
- 7) **Podprowadzamy pod decyzję.** „Program zawiera punkty zwrotne zakładające podjęcie kolejnych decyzji przez uczestników. Prezentując daną treść, odwołujemy się bezpośrednio do osobowości uczestników (zawsze różnych) i wskazujemy na praktyczną stronę kerygmatu. Celem nie jest więc zdobywanie wiedzy, ale zmiana życia.»⁴⁰
- 8) **Rekolekcje weekendowe.** „To nasze oczko w głowie! Widzimy, ile dobra wyzwala się w młodzieży w czasie tych kilku rekolekcyjnych dni. Widzimy, jak bardzo Bóg działa w tych młodych sercach poprzez nasze odważne posługiwanie im w tej formie. Przed bierzmowaniem młodzież przeżywa tzw. Rekolekcje Spotkania, natomiast po nim Rekolekcje Środowiska oraz Rekolekcje Królestwa. Te ostatnie zaplanowane są na I klasy szkoły ponadgimnazjalnej. Jak widać, akcentujemy czas po otrzymaniu sakramentu, czyli zachęcamy do włączenia się do grupy młodych pracujących przy parafii i odnalezienia tam swego miejsca»⁴¹.
- 9) **Mamy czas dla młodych.** „Młodzi są dla nas ważni. Podkreślamy to sposobem mowy i zachowaniem. Słuchamy ich uważnie, gdyż jest to jedna z zasadniczych potrzeb tego wieku: być wysłuchanym. Podkreślamy ich godność i wartość, od początku czyniąc z nich partnerów w dziele odkrywania Boga. Liderzy i animatorzy towarzyszą młodzieży, która stopniowo odsłania swe serce i która potrzebuje wsparcia, by wytrwać na ścieżkach wiary – nie tylko na spotkaniach w grupach, ale także poza nimi»⁴².
- 10) **Współdziałamy z rodzicami.** „Naszym zamiarem nie jest zastępować rodziców. Traktujemy ich jako głównych odpowiedzialnych za proces dojrzewania młodych oraz jako sprzymierzeńców w przeprowadzeniu programu. Dlatego od początku szukamy z nimi kontaktu poprzez organizowanie dla nich spotkań oraz indywidualne zaproszenia do współpracy. Informujemy o zakładanych celach i zamierzonych działaniach. Liczymy na ich poparcie oraz motywowanie młodzieży w trakcie trwania programu. Rodzice są też głównymi sponsorami rekolekcji i przekonują się szybko, że jest to inwestycja trafiona. Kierujemy do nich zaproszenie do głębszego zaangażowania i własnego rozwoju, by i oni mogli przeżyć swoje rekolekcje czy kurs ewangelizacyjny»⁴³.
- 11) **Ciągle się rozwijamy.** „Wciąż udoskonalamy nasz system. Testowany jest materiał dla I i II klasy gimnazjum (...). Kształtują się tzw. Rekolekcje Pasji, które są waka-

³⁹ Sepiolo, „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, 48–50.

⁴⁰ Sepiolo, „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, 48–50.

⁴¹ Sepiolo, „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, 48–50.

⁴² Sepiolo, „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, 48–50.

⁴³ Sepiolo, „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, 48–50.

cyjną propozycją dla osób uczestniczących w programie MNP. A ponieważ widzimy bardzo dobre owoce tych form, zamierzamy rozwijać się w tym kierunku⁴⁴.

Materiały formacyjne MNP charakteryzują się dynamiczną formą i urozmaiconymi środkami wyrazu, wyróżnia je przejrzysty układ, prosty i zrozumiały język oraz zastosowanie wielu metod aktywizujących. Metoda i język przekazu są „narzędziami, przy pomocy których [jest] przekazywana całość, a nie tylko część «słów życia wiecznego» (J 6,69; por. Dz 5,20; 7,38) czy «dróg życia» (Dz 2,28)” (CT, 31). Wszystko to sprawia, że proponowana katecheza *inicjacyjna* nie sprowadza się do „zewnętrznego rytualizmu”, lecz przygotowuje i prowadzi do „sakramentów wiary” (CT, 23).

4. Przykład spotkania

Założenia, cele i metodę najlepiej prześledzić na konkretnym przykładzie, stąd proponujemy konspekt trzech części spotkania nt. *Jak działa Duch Święty?*⁴⁵.

A. WPROWADZENIE

Cel: *Dać doświadczenie, jakie niosą wiatr, ogień i woda, by odnieść to do Ducha Świętego.*

Czas: łącznie A i B 90 min.

Rekwizyty:

- Biblia.

Przebieg:

1. Przywitanie

Poprzednie spotkanie pokazało nam, że Duch Święty (siła, energia, moc, tajemnica) jest Osobą. Taka Osoba działa w nas i dana jest nam już na chrzcie. Dziś chcemy przyjrzeć się działaniu Ducha Świętego.

2. Modlitwa do Ducha Świętego

Pieśń, np. „Przybądź Duchu Stworzycielu...”.

3. Wprowadzenie

Zaczynamy od biblijnych określeń Ducha Świętego. Znajdujemy trzy porównania, w których widać działanie trzeciej Osoby Bożej.

- Co to za działanie?

Znajdujemy w Biblii opisy (każda z osób poproszona jest o otwarcie swej Biblii), w których Duch Święty jest jak:

- ogień Dz 2,1–4,
- woda J 7,37–39,
- wiatr J 3,1–9.

Działanie Ducha Świętego jest przedstawione jako moc trzech żywiołów. Apostołowie tego doświadczyli, dlatego teraz chcemy i my tego doświadczyć.

⁴⁴ Sepiolo, „Jak pomóc bierzmowanemu zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”, 48–50.

⁴⁵ Sepiolo, Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały dla animatorów*, 75–79.

4. Dynamika: działanie Ducha

Przeprowadzamy uczestników spotkania przez pomieszczenie, w którym są odpowiednio ogień, woda i wiatr.

Cel: Dać doświadczenie, jakie niosą określenia Ducha Świętego.

Motywacja:

By móc mówić o znaczeniu pewnych słów czy zdarzeń, dobrze jest, gdy sami doświadczymy, co one oznaczają, dlatego teraz każdy z nas będzie miał taką możliwość.

Przebieg:

Prowadzący mówi: Każda grupa uda się w milczeniu za swoim animatorem. Proszę, aby po kolei udać się poza salkę. Grupom, które oczekują na swoją kolej, proponuję, by modliły się pieśniami (teraz każda z grup udaje się do przeznaczonych miejsc, by przeprowadzić spotkanie cz. B).

B. JAK DZIAŁA DUCH ŚWIĘTY?

Cel: Dać możliwość „doświadczenia” różnorodności działania Ducha Świętego.

Czas: łącznie A i B 90 min.

Rekwizyty:

- ognisko,
- woda mineralna + szklanka (miednica, ręcznik, kwiat w doniczce),
- wentylator + piórko.

Przebieg:

1. Doświadczenie

Animator zabiera swoją grupę, zachęcając do przejścia w milczeniu, przeprowadza ją przez trzy stanowiska. Doświadczamy, to znaczy mamy kontakt z:

- ogniem – rozpalamy ognisko (bądź idziemy do zapalonego), by chwilę się ogrzać, dołożyć drewna, wrzucić tam ziemniaka itp. (dalsza inwencja własna). Nie tracimy z oczu celu! – doświadczyć, jak działa ogień: ogrzewa ręce, spala drewno, przetwarza ziemniaka;
- wodą – mineralną rozlaną do szklanek (albo dopiero uczestnicy rozlewają – akcentujemy pragnienie), miska z leżącym obok mydłem, kwiaty z możliwością podlania ich;
- wiatrem – przychodzimy do włączonego wentylatora, by poczuć podmuch (można także wykorzystać tu piórko, które porwane przez podmuch zaczyna fruwać).

Najlepiej, gdyby udało się, aby wszyscy przeszli przez wszystkie miejsca w skupieniu (uff!), ale nawet gdyby mniej go było, można przy każdej „stacji” na nowo wzbudzać motywację.

2. Podsumowanie

Przychodzimy do miejsca, gdzie grupy nie przeszkadzają sobie nawzajem i dzielimy się, które z doświadczeń było:

- najlepsze dla mnie – najbardziej przemawiające,

- zaskakujące,
- najbardziej wyjaśniające działanie Ducha Świętego – co przez to Bóg mi pokazał?

3. Pogłębienie

Jeszcze raz wracamy do biblijnych obrazów:

- ogień,
- woda,
- wiatr.

Prosimy, by uczestnicy zebrali w krótkich wyrażeniach istotne elementy działania Ducha Świętego:

- Duch daje ciepło, moc i zapala;
- Duch ożywia, daje życie, zaspokaja pragnienie;
- Duch orzeźwia, porywa i prowadzi po różnych drogach.

A teraz, uważnie czytając teksty biblijne, zwracamy uwagę, co dał Duch Święty ludziom (po przeczytaniu proponujemy, by uczestnicy wymienili, co Duch Święty czyni w człowieku, który to działanie przyjmuje):

- ogień (Dz 2,3–4.14) – napełnienie Duchem, obce języki, odwaga, umiejętność nauczania (Duch Święty chce przyjść wypalać z naszych serc obojętność, nienawiść, lenistwo, chce ogrzewać cię swoim pokojem, zrozumieniem, miłością, chce zapalić nowe patrzenie, nową wrażliwość na innych, chce rozświetlić to, co ciemne, byś nie upadł, byś się nie zranił, byś osiągnął życie w obfitości);
- woda (J 7,37–39) – wypełnienie pragnień, niewyczerpujące się źródło nadziei (Duch Święty pragnie obmywać cię z twojego braku samoakceptacji, z obwiniania i poczucia bycia gorszym, chce gasić pragnienia miłości, pragnienie bycia zauważonym, chce dać ci życie pełne pokoju, radości, miłości);
- wiatr (J 3,8) – zdolność szybkich zmian w życiu, zdolność duchowego odrodzenia się (Duch Święty chce porywać, zachwycać, zmieniać, prowadzić, podtrzymywać).

Do tej części potrzebne jest świadectwo animatora – dzielenie się doświadczeniem działania Ducha Świętego w jego życiu, doświadczenia zmian, przeżywania na co dzień Jego obecności itd. (animator powinien także posługiwać się pytaniami o pragnienia uczestników oraz podpowiadać, że Ducha Świętego należy wzywać i prosić; dzielenie należy zakończyć modlitwą).

4. Modlitwa

Modlitwa w prostych słowach, z wiarą w działanie Ducha Świętego (rozpala, obmywa, uświęca). Uczestnicy podają pragnienia, wszyscy modlą się, powtarzając np.: „Przyjdź, Duchu Święty”. Na zakończenie można się pomodlić litanią do Ducha Świętego, która jest w notatniku. Po modlitwie animator krótko podsumowuje to doświadczenie przeżytej wspólnie modlitwy i mówi:

Takie działanie Ducha Świętego jest dostępne każdemu. Duch Święty w sakramencie bierzmowania zaszczepta w ludziach swoje ziarnka, które mogą w Tobie wzrastać. To Jego dary. Im bardziej będziesz się modlił(a) do Ducha Świętego, tym więcej w Tobie będzie ognia i zapału. Im bardziej będziesz słuchał(a) Jego natchnień, tym więcej w Tobie będzie świeżego powiewu. Im bardziej będziesz wykonywał(a) Jego polecenia,

tym więcej w Tobie będzie źródłek nadziei. Wszyscy już się zniechęca, machną ręką, a Ty wewnątrz będziesz wciąż optymistą.

C. JAK DZIAŁA DUCH ŚWIĘTY?

„Miłość jest samą istotą Boga. Posyłając w pełni czasów swego jedyne Syna i Ducha miłości, Bóg objawia swoją najbardziej wewnętrzną tajemnicę: jest wieczną wymianą miłości – Ojcem, Synem i Duchem Świętym, a nas przeznaczył do udziału w tej wymianie” (*Katechizm Kościoła katolickiego* nr 221). Proponowany schemat naszej codziennej modlitwy:

1. Skupienie.
 2. Modlitwa do Ducha Świętego.
 3. Oddanie wszystkiego, a szczególnie tego czasu, Bogu.
 4. Przeczytanie fragmentu Pisma Świętego.
 5. Słuchanie, co do mnie dzisiaj przez ten fragment chciał powiedzieć Bóg.
 6. Prośba, podziękowanie i uwielbienie Pana Boga w nawiązaniu do czytanego Słowa.
- Zapraszam do dalszego odkrywania Ducha Świętego.

I. Dzień: Dz 2,1–28

II. Dzień: J 7,37–39

III. Dzień: J 3,1–8

IV. Dzień: Rz 8,26–30

V. Dzień: J 4,1–26

VI. Dzień: J 4,27–42

VII. Dzień: Ez 37,1–14

Zapisz:

„Udzielę.....

”

Zakończenie

Istotnym celem programu *Młodzi na progu* jest zachęta (gr. *pareneza*) skierowana do uczestników spotkań formacyjnych do pracy nad własnym rozwojem ludzkim, intelektualnym i duchowym. Potrzeba docenić w nim aktualność proponowanych treści (właściwy dobór tematów), wymiar biblijny (trafnie dobrane teksty Pisma Świętego), wprowadzenie w konkretne doświadczenie oraz autentyczny dialog animatora (lidera) z młodymi uczestnikami spotkań. Dominuje aspekt egzystencjalny, kerygmaticzny i mistagogiczny, czyli budzi wiarę i stara się towarzyszyć młodym osobom przygotowującym się do przyjęcia sakramentu. Wiara – to coś, co pomaga żyć tu i teraz! Święty Paweł, zwracając się do wspólnoty w Tesalonice, przekonywał jej członków z wielką czułością: „I jak matka, która tuli swoje niemowlęta, byliśmy tak pełni życzliwości dla was, że chcieliśmy dać wam nie tylko Ewangelię Bożą, ale nawet nasze życie – tak bardzo staliście się nam drodzy” (1 Tes 2,7b–8). Współczesna katecheza musi być katechezą, która nie tylko przygotowuje intelektualnie, wykorzystując właściwe sobie narzędzia pedagogiczne, ale nadto wychowuje, dzieląc się świadectwem życia i duchowego towarzyszenia (por. EG, 156–

175)⁴⁶. Papież Franciszek zwrócił na to uwagę w dialogu z polskimi biskupami podczas podróży apostolskiej z okazji Światowych Dni Młodzieży (Kraków 2016): „Przeżywamy religijny analfabetyzm (...), który myli jedno z drugim. I do tego trzeba katechezy, katechezy życia, katechezy, która daje nie tylko pojęcia, ale towarzyszy w pielgrzymowaniu. Towarzystwo jest jedną z najważniejszych postaw! Towarzystwo wzrostowi wiary. Jest to wspólna praca i młodzi ludzie tego oczekują! Młodzi ludzie czekają (...) «Ale jeśli zacznę mówić, to się znudzą!» Ależ trzeba im dać zadanie do wykonania (...). Niech zaczną odczuwać, że są przydatni. I pozwólmy, aby tutaj padło Boże ziarno. Powoli. Ale nie można tego uczynić tylko słowami! Współczesnemu analfabetyzmowi religijnemu musimy stawić czoło za pomocą trzech języków: języka umysłu, języka serca i języka rąk. Wszystkie trzy w harmonijnej jedności”⁴⁷. Wydaje się, że ten papieski postulat wpisuje się w omawiany program, który angażuje młodych, oferując im katechezę życia i duchowego towarzyszenia nasyconą sokiem ewangelicznym i sporządzoną przy użyciu języka przystosowanego do czasu i osób (por. EN, 54; DOK, 194; EG, 158–168).

Bibliografia

- Borowicz, Joanna. *Przygotowanie bezpośrednio młodzieży w Polsce do sakramentu bierzmowania. Stan aktualny i perspektywy rozwoju*. Lublin, 2016 (mps, Archiwum Biblioteki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II).
- Franciszek. *Adhortacja apostolska „Evangelii gaudium”*. Kraków, 2013².
- Franciszek. *Błogosławieni miłosierni. Słowa do młodych*. Kraków, 2016.
- Gladden, Steve. *Małe grupy świadome celu. Jak tworzyć zdrowe wspólnoty*. Tłum. Anna Krupa. Gubin, 2016.
- Kaszowski, Michał. *Poradnik animatora. Podstawy chrześcijańskiej formacji*. Katowice, 1990.
- Mąkosza, Paweł. *Katecheza młodzieży gimnazjalnej w Polsce. Stan aktualny i perspektywy rozwoju*. Lublin, 2009.
- Ożóg, Tomasz. „Animator”. W: *Leksykon teologii pastoralnej*, red. Ryszard Kamiński. Lublin, 2006.
- Panuś, Tadeusz. „Młodzież nadzieją Kościoła! A czy Kościół jest nadzieją młodzieży?”. W: *Troska Kościoła o współczesną polską młodzież. Zarys problematyki*, red. Andrzej Offmański. Studia i rozprawy 17. Szczecin, 2008.
- Panuś, Tadeusz. „Parafia uprzywilejowanym miejscem dla katechezy przygotowującej do sakramentu dojrzałości chrześcijańskiej. Doświadczenia krakowskie”. W: *Dzisiejszy bierzmowany. Problemy i wyzwania*, red. Józef Stala. Kielce, 2005.
- Paweł VI. *Adhortacja apostolska „O ewangelizacji w świecie współczesnym «Evangelii nuntiandi»”*. Warszawa, 1986.
- Prado Flores, J.H. *Jak ewangelizować ochrzczonych?*. Tłum. K. Skorupski. Łódź, 1993.
- Prado Flores, J.H. *Nowe Życie*. Stryszawa, 2010.

⁴⁶ Franciszek, *Adhortacja apostolska „Evangelii gaudium”* (Kraków, 2013²).

⁴⁷ Franciszek, *Błogosławieni miłosierni. Słowa do młodych* (Kraków, 2016), 42.

- Sepioło, Artur. „Jak pomóc bierzmowanym zostać w Kościele? Doświadczenie diecezji gliwickiej”. *Homo Dei* 84, 2 (2015): 43.
- Sepioło, Artur, Janusz Kasperczyk. „Młodzi na Progu, program do pracy z młodzieżą przygotowującą się do Bierzmowania”. Dostęp 22.09.2016. <http://ne.kuria.gliwice.pl/mlo-dzi-na-progu>.
- Sepioło, Artur, Janusz Kasperczyk. *Młodzi na progu. Materiały do pracy z młodzieżą przy parafii. Przygotowanie do bierzmowania*. Gliwice, 2010.
- Sepioło, Artur, Janusz Kasperczyk. *Twoje codzienne „Minuty przed Bogiem”*. Ćwiczenia. Gliwice, 2010.
- Sobeczko, Helmut Jan. „Odnowa duszpasterstwa sakramentalnego w oparciu o obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych”. W: *Servitium liturgiae. Wybór artykułów*, red. Erwin Mateja, Rudolf Pierskała, Marcin Worbs. Opolska Biblioteka Teologiczna OBT 70. Opole, 2004.
- Szkatuła, Agnieszka. *Katecheza inicjacyjna w gimnazjum. Studium teoretyczno-empiryczne*. Opole, 2012 (mps, Archiwum Biblioteki Uniwersytetu Opolskiego).
- Vopel, Klaus W. *Poradnik dla prowadzących grupy*. Tłum. M. Jałowiec. Kielce, 2003.

Streszczenie

Katecheza inicjacyjna obejmuje różne formy nauczania i wychowania prowadzące do przygotowania do przyjęcia sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego. Ten rodzaj katechezy jest realizowany w ramach programu *Młodzi na progu* jako materiał do pracy z młodymi ludźmi przygotowującymi się do sakramentu bierzmowania w swoich parafiach. Jest to swoisty sposób by odpowiedzieć na pytanie: Jak pomóc bierzmowanym pozostać w Kościele i być Kościołem? Zasadniczym celem programu jest zachęcenie uczestników spotkań formacyjnych do pracy nad własnym rozwojem, zarówno intelektualnym, jak i duchowym. W tym programie najbardziej dominującymi aspektami są aspekty egzystencjalne, kerygmatyczne i mistagogiczne. Oznacza to, że program stara się budzić wiarę i towarzyszyć młodym ludziom w ich przygotowaniu do przyjęcia sakramentu. Współczesna katecheza powinna być katechezą o życiu, które „nie tylko daje pomysły, ale również towarzyszy nam w naszej pielgrzymce” (Franciszek, *Evangelii gaudium*, 156–175).

Słowa kluczowe: katecheza inicjacyjna, program *Młodzi na progu*, katecheza, bierzmowanie, Duch Święty, animator

Abstract**“YOUTH ON THE THRESHOLD” – A PROPOSITION
OF KERYGMATIC-MYSTAGOGIC PREPARATION
FOR THE SACRAMENT OF CONFIRMATION**

Initiatory catechesis includes different forms of teaching and upbringing leading to the preparation for receiving the sacraments of Christian initiation. This type of catechesis is realized by the programme *Youth on the threshold* as material for work with young people preparing in their parish for the sacrament of confirmation. It is a unique way of answering the question: How to help the confirmands remain in the Church and be the Church? A crucial purpose of the programme is to encourage the members of formative meetings to work on their own human development, both intellectual and spiritual. In this programme, the most dominant are existential, kerygmatic and mystagogic aspects, which means it arouses faith and tries to accompany young people in their preparation for receiving the sacrament. Contemporary catechesis should be the catechesis of life which “not only gives ideas but also accompanies us in our pilgrimage” (Francis, *Evangelii gaudium*, 156–175).

Keywords: catechesis of initiation, the program Youth on the threshold, catechesis, Confirmation, Holy Spirit, animator